

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΥΠΟΥ

ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΠΥΛΑ-ΚΟΚΚΙΝΟΚΡΕΜΟΣ, 2016

Το Τμήμα Αρχαιοτήτων, Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, ανακοινώνει τη λήξη της ανασκαφικής περιόδου του 2016 στη θέση Πύλα-Κοκκινόκρεμος της Ύστερης Εποχής του Χαλκού. Η θέση βρίσκεται κοντά στο χωριό Πύλα της Επαρχίας Λάρνακος. Οι ανασκαφές, που διήρκησαν από τις 27 Μαρτίου μέχρι τις 24 Απριλίου 2016, διεξάγονται υπό τη διεύθυνση του Καθ. Joachim Bretschneider (University of Ghent & KU Leuven), της Δρ. Αθανασίας Κάντα (Mediterranean Archaeological Society) και του Δρ. Jan Driessen (Université Catholique de Louvain).

Η θέση Πύλα-Κοκκινόκρεμος κατοικήθηκε λίγες μόνο δεκαετίες πριν την εγκατάλειψη της στις αρχές του 12^{ου} αι. π.Χ. Η μικρή διάρκεια ζωής του οικισμού αυτού τον καθιστά ιδανικό για τη μελέτη του αντίκτυπου της ούτω καλούμενης ‘κρίσης’ που σημειώνεται αυτήν την περίοδο στην Κύπρο. Η θέση δεν επανακατοικήθηκε, ενώ είχε διάρκεια ζωής 50 μόνο χρόνια, γεγονός που την καθιστά ‘καπούλα στο χρόνο’ όσον αφορά στη μετάβαση από την Ύστεροκυπριακή ΙΙΓ στην Ύστεροκυπριακή ΙΙΑ περίοδο. Λόγω του μικρού διαστήματος κατοίκησης, της στρατηγικής της θέσης στην κορυφή ενός καλά οχυρωμένου λόφου, αλλά και της ποικιλίας των υλικών καταλοίπων – έχει βρεθεί εισηγμένη Μυκηναϊκή και Μινωική κεραμική, όπως και κεραμική από τη Σαρδινία, Χετταϊκή, Καναανική αλλά και ντόπια Κυπριακή κεραμική- η θέση έχει αποσπάσει την προσοχή ακαδημαϊκών και κατέχει σημαντική θέση στις συζητήσεις που αφορούν Αιγαιακές μεταναστεύσεις στην Κύπρο και στην ανατολική Μεσόγειο στα τέλη της Εποχής του Χαλκού.

Εικόνα 1. Τομή 3.3, Χώρος 3.8.3: Αλαβάστρινο φλασκι και αντικείμενα που βρέθηκαν στο εσωτερικό του (φωτογραφία: J. Bretschneider).

Στον Τομέα 3 (βόρειο και κεντρικό τμήμα της θέσης) οι ανασκαφές επικεντρώθηκαν στις Τομές 3.3 και 3.4 που είχαν διερευνηθεί και το 2014-2015. Στην περιοχή αυτή είχαν εντοπιστεί κατάλοιπα μεταλλουργικής δραστηριότητας ήδη από το 2015. Στον Τομέα αυτό βρέθηκε κρυμμένο σε αποθήκη σκαμμένο στο βράχο, ένα ακέραιο αλαβάστρινο φλασκό από την Αίγυπτο, διακοσμημένο με παράσταση γιρλάντας από άνθη λωτού. Κατά τον καθαρισμό του εσωτερικού του βρέθηκαν άλλα μικροαντικείμενα, όπως ένα μαχαίρι, δακτυλίδια, χάντρες και ένας σφραγιδοκύλινδρος, κατασκευασμένα από διάφορα υλικά (π.χ. χάλκινα, οστέινα, από φαγεντιανή ή ελεφαντοστό) (Εικ. 1). Στα νότια του Τμήματος 3.8.3. βρέθηκαν δύο δωμάτια λαξευμένα στο φυσικό βράχο (Εικ. 2). Στην Τομή 3.4., που βρίσκεται στο ψηλότερο σημείο του πλατώματος, αποκαλύφθηκαν σημαντικά αρχαιολογικά κατάλοιπα που σχετίζονται με ένα τετραγωνισμένο κτίριο (περ. 10X10 μ.) (Εικ. 3). Στη βόρεια πλαγιά της θέσης αποκαλύφθηκε ένας μακρύς τοίχος, μήκους περίπου 60 μέτρων, κατασκευασμένος με αργούς λίθους της περιοχής. Ο τοίχος αυτός ίσως λειτουργούσε ως τοίχος αντιστήριξης αλλά η χρονολόγησή του παραμένει άγνωστη.

Εικόνα 2: Τομέας 3, Τομή 3.3: Χώροι 3.11 και 3.12 από δύση (φωτογραφία: S. Jusseret).

Εικόνα 3. Τομέας 3, Τομή 3.4: αεροφωτογραφία της θέσης, 2016 (φωτογραφία: N. Kress).

Στον Τομέα 4 διερευνήθηκαν δεκαεπτά χώροι. Μερικοί από αυτούς διαθέτουν επιχρισμένο δάπεδο, το οποίο είχε στιλβωθεί με αποτέλεσμα να ομοιάζει με επίχρισμα από τσιμέντο (Εικ. 4). Παρόμοια δάπεδα έχουν ανασκαφεί στις αρχαιολογικές θέσεις της Μάας-Παλαιόκαστρου και της Έγκωμης. Κάποιοι από τους χώρους περιείχαν λίθινα αντικείμενα όπως τριβεία και αγγεία, υποδηλώνοντας ότι στους χώρους διεξάγονταν οικιακές/βιοτεχνικές δραστηριότητες. Μέσα στα πλαίσια της διερεύνησης της πορείας του οχυρωματικού τείχους, διανοίχθηκε ο νέος Τομέας 4.2. Οι επισκοπήσεις του χώρου αυτού έδειξαν ότι το τείχος προεξείχε χαμηλά στην πλαγιά του λόφου όπου σχηματίζονταν δωμάτια, χαρακτηριστικά της θέσης αυτής. Αποκαλύφθηκαν μερικώς έντεκα χώροι που περιείχαν σημαντικά στοιχεία για την οργάνωση του χώρου. Εδώ βρέθηκαν τριβεία, λίθινα εργαλεία και κεραμική (Εικ. 5). Σημαντικά ευρήματα από τις έρευνες στο χώρο αυτό είναι ένα αποθηκευτικό ψευδόστομο αγγείο εισηγμένο από την Κρήτη και ένα αλαβάστρινο αγγείο.

Εικόνα 4. Τομέας 4, επιχρισμένα δάπεδα (φωτογραφία: Α. Kanta).

Εικόνα 5. Τομέας 4, θραύσματα αγγείων (φωτογραφία: Α. Kanta)

Στον Τομέα 5 συνεχίστηκαν οι έρευνες στο νοτιοανατολικό τμήμα της κορυφής του πλατώματος. Η περιοχή είχε ανασκαφεί κατά τα προηγούμενα έτη και φέτος οι έρευνες επεκτάθηκαν προς δύση και νότο. Σήμερα οι ανασκαφές στο σημείο αυτό καλύπτουν έκταση περίπου 25 X 16 μ. Μέχρι σήμερα έχουν ανασκαφεί δώδεκα συνολικά χώροι, κτισμένοι πάνω σε τρεις διαφορετικές αναβαθμίδες (Εικ. 6). Τα δύο επιπρόσθετα δωμάτια που βρέθηκαν φέτος, αλλά και η συνέχιση της ανασκαφής άλλων πέντε, έφεραν στο φως ενδιαφέροντα στοιχεία. Οι συγκοινωνούντες Χώροι 9 και 10 – ένα τμήμα που προεξέχει στα ανατολικά, πέραν της πορείας του οχυρωματικού τείχους – κατασκευάστηκαν σε μεταγενέστερο στάδιο και φανερώνουν για πρώτη φορά ότι υπήρχαν διαφορετικές αρχιτεκτονικές φάσεις στη θέση αυτή. Η ακριβής χρήση του ορύγματος βάθους 3.5 μ., λαξευμένου στο φυσικό βράχο, παραμένει άγνωστη, παρόλο που η μελλοντική εργαστηριακή ανάλυση του στρώματος στάχτης που βρέθηκε στο βάθος του θα δώσει περαιτέρω στοιχεία. Το όρυγμα κατασκευάστηκε εντός δωματίου (Χώρος 6) στο οποίο μπορούσε να εισέλθει κανείς από έναν μεγάλο χώρο (Χώρος 8) που πιθανόν να ήταν εσωτερική αυλή. Ο χώρος αυτός ήταν εξοπλισμένος με διάφορες εγκαταστάσεις και είχε δάπεδο στο οποίο βρέθηκαν πολλά ευρήματα, όπως ένα λίθινο αγγείο (Εικ. 7) και ένας Μυκηναϊκός κρατήρας διακοσμημένος με πτηνά. Ανάμεσα στα σημαντικότερα ευρήματα του Χώρου 12 (δίπλα από το Χώρο 8) είναι μια εγκατάσταση από ψημένο πηλό, η οποία είχε επιδιορθωθεί ιδιαίτερα προσεκτικά κατά την αρχαιότητα με τη χρήση μολύβδινων συνδέσεων.

Εικόνα 6. Τομέας 5 – όψη από βορρά (φωτογραφία: J. Bretschneider)

Εικόνα 7. Λίθινο αγγείο από το Χώρο 8 στον Τομέα 5 (φωτογραφία: J. Bretschneider).